

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2006-2007

---

24 JANVIER 2007

Projet de loi portant assentiment au Protocole portant amendement à la Convention européenne pour la répression du terrorisme, fait à Strasbourg le 15 mai 2003

SOMMAIRE

	Pages
Exposé des motifs	2
Projet de loi	8
Protocole portant amendement à la Convention européenne pour la répression du terrorisme	9
Avant-projet de loi	19
Avis du Conseil d'État	20

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2006-2007

---

24 JANUARI 2007

Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol tot wijziging van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme, gedaan te Straatsburg op 15 mei 2003

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	2
Wetsontwerp	8
Protocol tot wijziging van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme	9
Voorontwerp van wet	19
Advies van de Raad van State	20

EXPOSÉ DES MOTIFS

Le gouvernement a l'honneur de soumettre à votre assentiment le Protocole portant amendement à la Convention européenne pour la répression du terrorisme, fait à Strasbourg le 15 mai 2003.

1. Introduction

La Convention européenne pour la répression du terrorisme (ci-après «la Convention»), élaborée au sein du Conseil de l'Europe par un comité d'experts gouvernementaux sous l'autorité du Comité européen pour les problèmes criminels, a été ouverte à la signature des États membres du Conseil de l'Europe le 27 janvier 1977.

Elle est révisée par un Protocole d'amendement, élaboré par un comité d'experts gouvernementaux — le Groupe multidisciplinaire sur l'action internationale contre le terrorisme (GMT) — sous l'autorité du Comité des ministres.

2. Commentaires sur le contenu du Protocole

Concernant le commentaire du Protocole, il est renvoyé au rapport explicatif, adopté le 13 février 2003, tel qu'il sera révisé par l'entrée en vigueur du Protocole portant amendement à la Convention (STE n° 190).

Ce rapport explicatif a été élaboré sur la base du rapport explicatif à la Convention européenne pour la répression du terrorisme et des discussions du GMT. Il a été soumis au Comité des ministres du Conseil de l'Europe, qui a autorisé sa publication.

3. Commentaire des articles

Article 1er

Cet article étend le champ d'application de l'article 1 de la Convention (à savoir l'énumération des infractions qui ne peuvent être considérées comme des infractions politiques en vue d'une extradition).

Les deux premiers paragraphes renvoient aux infractions qui tombent sous le champ d'application d'un certain nombre de Conventions internationales :

— la Convention sur la prévention et la répression des infractions contre les personnes jouissant d'une protection internationale, y compris les agents diplomatiques, adoptée à New York le 14 décembre 1973

MEMORIE VAN TOELICHTING

De regering heeft de eer u het Protocol tot wijziging van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme, opgemaakt te Straatsburg op 15 maart 2003, ter goedkeuring voor te leggen.

1. Inleiding

Het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme (hierna «het Verdrag» genoemd) is in het kader van de Raad van Europa uitgewerkt door een comité van regeringsdeskundigen onder het gezag van het Europees Comité voor Strafrechtelijke Vraagstukken en is op 27 januari 1977 opengesteld voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa.

Het is herzien door een protocol houdende amendering ervan, uitgewerkt door een comité van regeringsdeskundigen — de Multidisciplinaire groep internationaal optreden tegen terrorisme (MGT) — onder het gezag van het Comité van ministers.

2. Bespreking van de inhoud van het Protocol

Voor de bespreking van het Protocol wordt gerefereerd aan het op 13 februari 2003 goedgekeurde toelichtend verslag, herzien door de inwerkingtreding van het Protocol tot wijziging van het Verdrag (STE nr. 190).

Dat toelichtend verslag is gegrond op het toelichtend verslag bij het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme en op de besprekingen in de MGT. Het is voorgelegd aan het Comité van ministers van de Raad van Europa, dat met de bekendmaking ervan heeft ingestemd.

3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Dit artikel verbreedt het toepassingsgebied van artikel 1 van het Verdrag (met name de opsomming van de misdrijven die niet als politiek misdrijf beschouwd kunnen worden voor uitlevering).

De eerste twee paragrafen verwijzen naar de misdrijven die behoren tot het toepassingsgebied van een aantal internationale overeenkomsten :

— Het Verdrag van New York van 14 december 1973 betreffende de voorkoming en bestraffing van misdrijven tegen internationaal beschermde personen, met inbegrip van diplomaten (wetsontwerp ter be-

(un projet de loi de ratification de cette Convention est actuellement examiné à la Chambre);

— la Convention internationale contre la prise d'otages, adoptée à New York le 17 décembre 1979 (ratifiée par la Belgique par la loi du 3 mars 1999);

— la Convention sur la protection physique des matières nucléaires, adoptée à Vienne le 3 mars 1980 (ratifiée par la Belgique par la loi du 24 juillet 1984);

— le Protocole du 24 février 1988 pour la répression des actes illicites de violence dans les aéroports servant à l'aviation civile internationale (ratifiée par la Belgique par la loi du 25 mars 1999);

— la Convention pour la répression d'actes illicites contre la sécurité de la navigation maritime, conclue à Rome le 10 mars 1988 (ratifiée par la Belgique par la loi du 14 mars 2005);

— le Protocole du 10 mars 1988 pour la répression d'actes illicites contre la sécurité des plates-formes fixes situées sur le plateau continental (ratifié par la Belgique par la loi du 14 mars 2005);

— la Convention internationale pour la répression des attentats terroristes à l'explosif, adoptée à New York le 15 décembre 1997 (ratifiée par la loi du 26 avril 2005);

— la Convention internationale pour la répression du financement du terrorisme, adoptée à New York le 9 décembre 1999 (ratifiée par la loi du 30 mars 2004).

Le troisième paragraphe étend le champ d'application de la Convention aux notions de tentative, complicité, organisation et ordre en ce qui concerne les infractions visées aux paragraphes précédents.

Lors de la ratification de la Convention, la Belgique a, en application de l'article 13.1 de cette Convention, formulé une réserve rédigée comme suit :

Le gouvernement belge, se référant à l'article 13.1 de la Convention européenne pour la répression du terrorisme, déclare ce qui suit :

« À l'exception des infractions commises à l'occasion de prises d'otages et toutes infractions connexes, la Belgique se réserve le droit de refuser l'extradition en ce qui concerne toute infraction, énumérée dans l'article premier, qu'elle considère comme une infraction politique, comme une infraction connexe à une infraction politique ou comme une infraction inspirée par des motifs politiques; dans ces cas, la Belgique s'engage à prendre dûment en considération, lors de l'évaluation du caractère de l'infraction, son caractère de particulière gravité, y compris le fait :

krachtiging van deze Overeenkomst hangende in de Kamer);

— Het Verdrag van New York van 17 december 1979 tegen het nemen van gijzelaars (geratificeerd door België bij wet van 3 maart 1999);

— Het Verdrag van Wenen van 3 maart 1980 betreffende de fysische bescherming van nucleaire stoffen (geratificeerd door België bij wet van 24 juli 1984);

— Het Protocol van 24 februari 1988 tot bestrijding van wederrechtelijke daden van geweld op luchthavens voor de internationale burgerluchtvaart (geratificeerd door België bij wet van 25 maart 1999);

— Het Verdrag van Rome van 10 maart 1988 ter bestrijding van wederrechtelijke daden tegen de veiligheid van de zeevaart (geratificeerd door België bij wet van 14 maart 2005);

— Het Protocol van 10 maart 1988 ter bestrijding van wederrechtelijke daden tegen de veiligheid van vaste platformen op het continentaal plat (geratificeerd door België bij wet van 14 maart 2005);

— De Internationale Overeenkomst van New York van 15 december 1997 ter bestrijding van terroristische aanslagen (geratificeerd bij wet van 26 april 2005);

— De Internationale Overeenkomst van New York van 9 december 1999 ter bestrijding van de financiering van terrorisme (geratificeerd bij wet van 30 maart 2004).

De derde paragraaf voegt de poging, de medeplichtigheid en de organisatie of het bevel met betrekking tot de in de vorige paragrafen bedoelde misdrijven toe aan het toepassingsgebied van het Verdrag.

België heeft naar aanleiding van de bekrachtiging van het Verdrag een voorbehoud gemaakt met toepassing van artikel 13.1 van deze Overeenkomst, dat luidt als volgt :

Met verwijzing naar artikel 13.1 van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme, verklaart de Belgische regering het volgende :

« Met uitzondering van strafbare feiten gepleegd bij gijzelnemingen en enig samenhangend misdrijf, behoudt België zich het recht voor de uitlevering te weigeren voor elk in artikel 1 genoemd strafbaar feit dat hij beschouwt als een politiek delict, als een met een politiek delict samenhangend feit of als een feit ingegeven door politieke motieven, mits België de verplichting op zich neemt om bij de beoordeling van de aard van het strafbaar feit naar behoren rekening te houden met kenmerken die het een bijzonder gewicht verlenen zoals :

a. qu'elle a créé un danger collectif pour la vie, l'intégrité corporelle ou la liberté des personnes, ou bien

b. qu'elle a atteint des personnes étrangères aux mobiles qui l'ont inspirée, ou bien

c. que des moyens cruels ou perfides ont été utilisés pour sa réalisation. »

Cette possibilité est conservée dans la Convention amendée par le Protocole. La Belgique maintiendra dès lors cette réserve.

Article 2

Cet article remplace l'ancien paragraphe 3 de l'article 2 de la Convention et précise que, en ce qui concerne les infractions prévues aux paragraphes 1er et 2 de la Convention, les notions de tentative, complicité, organisation et ordre sont également visées. L'ancien paragraphe 3 ne traitait que de la tentative et de la complicité.

La formulation souple de l'article 2 permet aux États membres de ne pas considérer les infractions visées comme des infractions politiques pour les besoins de l'extradition. Cet article n'est donc pas contraignant comme l'article 1er. Il n'appelle pas d'autre commentaire.

Article 3

Cet article modifie l'article 4 initial de la Convention.

D'une part, il prévoit que les États membres s'engagent à considérer les infractions prévues aux articles 1er et 2 de la Convention comme cas d'extradition dans tout traité d'extradition conclu ou à conclure avec un autre État membre.

D'autre part, il prévoit qu'en l'absence de traité d'extradition, la Convention peut être considérée comme une base juridique d'extradition entre ces États membres.

Cet article n'appelle pas d'autre commentaire.

Article 4

Cet article ajoute deux paragraphes à l'article 5 initial de la Convention.

Le premier paragraphe prévoit que la Convention n'implique pas une obligation d'extrader si la personne faisant l'objet de la demande d'extradition risque d'être exposée à la torture.

a. dat door het feit gemeen gevaar is ontstaan voor het leven of de vrijheid van personen dan wel gevaar dat personen lichamelijk letsel oplopen; of

b. dat door het feit personen zijn geschaad die niets hebben uit te staan met de achterliggende motieven; of

c. dat wrede of verraderlijke middelen zijn gebruikt bij het plegen van het feit. »

Deze mogelijkheid blijft bestaan in het Verdrag zoals het door het Protocol geamendeerd wordt. België zal dan ook dit voorbehoud handhaven.

Artikel 2

Dit artikel vervangt de vorige paragraaf 3 van artikel 2 van het Verdrag en verduidelijkt dat de poging, de medeplichtigheid en de organisatie of het bevel met betrekking tot de in de paragrafen 1 en 2 van artikel 2 van het Verdrag bedoelde misdrijven ook gevisieerd worden. De oude paragraaf 3 bevatte enkel de poging en de medeplichtigheid.

Artikel 2 is een soepele formulering die de lidstaten de mogelijkheid geeft om de beoogde misdrijven niet als een politiek misdrijf te beschouwen voor de noden van de uitlevering, maar is dus geen verplichting zoals dat in artikel 1 wel het geval is. Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 3

Dit artikel wijzigt het oorspronkelijke artikel 4 van het Verdrag.

Eenzijds bepaalt het artikel dat de lidstaten de misdrijven voorzien in de artikelen 1 en 2 van het Verdrag zullen beschouwen als opgenomen in een reeds afgesloten of in de toekomst af te sluiten uitleveringsverdrag met een andere lidstaat.

Anderzijds wordt bepaald dat wanneer er geen uitleveringsverdrag bestaat, het Verdrag kan beschouwd worden als een juridische basis van uitlevering tussen deze lidstaten.

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 4

Dit artikel voegt twee paragrafen toe aan het oorspronkelijke artikel 5 van het Verdrag.

De eerste paragraaf voegt toe dat dit Verdrag niet de verplichting inhoudt om tot uitlevering over te gaan wanneer de persoon die het voorwerp zou uitmaken van de uitlevering het risico loopt blootgesteld te worden aan folteringen.

Le deuxième paragraphe poursuit le même objectif, cette fois si la personne faisant l'objet de la demande d'extradition risque d'être exposée à la peine de mort ou à la peine privative de liberté à perpétuité sans possibilité de remise de peine.

Cet article n'appelle pas d'autre commentaire.

Article 5

Cet article insère un nouvel article 9 dans la Convention permettant aux États contractants de conclure des accords bilatéraux ou multilatéraux pour compléter la Convention ou pour en faciliter l'application.

Il n'appelle pas d'autre commentaire.

Article 6

Conformément aux Conventions pénales déjà existantes, cet article complète l'ancien article 9 (nouvel article 10) de la Convention en ce qui concerne le rôle d'évaluation du Comité européen pour les problèmes criminels (CDPC).

Il n'appelle pas d'autre commentaire.

Article 7

Cet article modifie l'ancien article 10 (nouvel article 11) de la Convention et règle la procédure d'arbitrage, et plus particulièrement la désignation des arbitres, en cas de différend entre les États contractants quant à l'interprétation ou à l'application de la Convention et si une médiation du CDPC et des négociations entre ces États ne peuvent apporter une solution à ce différend.

Il n'appelle pas d'autre commentaire.

Articles 8 et 9

Ces articles insèrent les nouveaux articles 12 et 13 dans la Convention et portent sur les cas d'amendement de la Convention.

Le nouvel article 12 a trait à l'amendement général de la Convention.

Le nouvel article 13 concerne l'amendement spécifique de l'article 1er de la Convention et prévoit une procédure accélérée pour ajouter de nouvelles Conventions à la liste de l'article 1er.

De tweede paragraaf beoogt hetzelfde, ditmaal voor als de persoon die het voorwerp zou uitmaken van de uitlevering het risico loopt blootgesteld te worden aan de doodstraf of de levenslange gevangenisstraf zonder mogelijkheid van strafvermindering.

Het artikel behoeft verder geen commentaar.

Artikel 5

Dit artikel voegt een nieuw artikel 9 in het Verdrag in, dat de mogelijkheid voorziet voor de Verdragsluitende Staten om bilaterale of multilaterale akkoorden af te sluiten om het Verdrag te vervolledigen of de toepassing ervan te vergemakkelijken.

Het behoeft verder geen commentaar.

Artikel 6

Dit artikel vervolledigt het oude artikel 9 (nieuwe artikel 10) van het Verdrag betreffende de evaluerende rol van het Europees Comité voor Strafrechtelijke Problemen (CDPC), in overeenstemming met reeds bestaande strafrechtelijke verdragen.

Het behoeft verder geen commentaar.

Artikel 7

Dit artikel wijzigt het oude artikel 10 (nieuwe artikel 11) van het Verdrag en regelt de procedure van arbitrage, en meer bepaald de aanwijzing van de arbiters, bij onenigheid tussen Verdragsluitende Staten omtrent de interpretatie of de toepassing van het Verdrag, in het geval dat deze onenigheid niet door bemiddeling van het CDPC noch door onderhandelingen tussen deze staten kan opgelost worden.

Het behoeft verder geen commentaar.

Artikelen 8 en 9

Deze artikelen voegen de nieuwe artikelen 12 en 13 in het Verdrag in, en betreffen de gevallen van amendering van het Verdrag.

Het nieuwe artikel 12 betreft de algemene amendering van het Verdrag.

Het nieuwe artikel 13 betreft het specifieke geval van amendering van artikel 1 van het Verdrag en voorziet een versnelde procedure om nieuwe verdragen toe te voegen aan de lijst van artikel 1.

Afin de se conformer à l'avis n° 38.301/2 de la section de législation du Conseil d'État, un article 3 a été inséré dans le projet de loi. Cet article précise que les amendements adoptés par le Comité des ministres du Conseil de l'Europe selon la procédure décrite aux articles 12 et 13 de la Convention seront soumis pour approbation aux assemblées législatives. Le gouvernement transmettra ces amendements dans les trois mois de leur réception. Cette procédure permettra aux assemblées législatives fédérales de notifier au gouvernement qu'elles approuvent ou n'approuvent pas un amendement adopté par le Comité des ministres. Les amendements ayant fait l'objet d'une approbation feront l'objet d'une publication au *Moniteur belge*, conformément aux articles 190 de la Constitution et 8 de la loi du 31 mai 1961 relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la publication et à l'entrée en vigueur des textes légaux et réglementaires.

Article 10

Cet article adapte l'ancien article 11 (nouvel article 14) de la Convention, permettant ainsi aux États non-membres du Conseil de l'Europe d'adhérer également à la Convention. Il n'appelle pas d'autre commentaire.

Article 11

Cet article adapte l'ancien article 12 (nouvel article 15) de la Convention en ce sens qu'outre l'approbation, il permet à présent l'adhésion à la Convention. Il prend ainsi en considération les modifications apportées par l'article 10.

Article 12

Cet article porte sur les réserves et prévoit dans un premier temps que les réserves à la Convention formulées avant la signature du Protocole ne sont pas applicables à la Convention telle qu'amendée par le Protocole. L'ancien article 13 (nouvel article 16) de la Convention est complété par un certain nombre de nouvelles dispositions.

Il prévoit ainsi que les États qui formulent une réserve doivent indiquer les infractions auxquelles elle se rapporte, que la réserve n'est valable que pour trois ans mais qu'elle peut être renouvelée à l'expiration de cette période.

La Belgique renouvellera sa réserve précitée à l'article 1 lors de la ratification du Protocole.

Teneinde te voldoen aan advies nr. 38.301/2 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State is in het ontwerp van wet een artikel 3 ingevoegd. In dit artikel wordt nader bepaald dat de door het Comité van ministers van de Raad van Europa aangenomen amenderingen volgens de in de artikelen 12 en 13 van het verdrag omchreven procedure ter goedkeuring worden voorgelegd aan de wetgevende vergaderingen. De regering zendt deze amenderingen binnen drie maanden na ontvangst over. Deze procedure biedt aan de federale wetgevende vergaderingen de mogelijkheid de regering in kennis ervan te stellen of zij een door het Comité van ministers aangenomen amendering al dan niet goedkeuren. De goedgekeurde amenderingen zullen in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt, zulks overeenkomstig de artikelen 190 van de Grondwet, en 8 van de wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen.

Artikel 10

Dit artikel past het oude artikel 11 (nieuw artikel 14) van het Verdrag aan zodat ook niet-leden van de Raad van Europa zich kunnen aansluiten bij het Verdrag, en behoeft verder geen commentaar.

Artikel 11

Dit artikel past het oude artikel 12 (nieuw artikel 15) van het Verdrag aan in die zin dat naast de goedkeuring nu ook de toetreding tot het Verdrag mogelijk is, en houdt zo rekening met de wijzigingen aangebracht door het voorgaande artikel 10.

Artikel 12

Dit artikel betreft de voorbehouden en stelt vooreerst dat de voorbehouden bij het Verdrag gemaakt voor de ondertekening van het protocol niet van toepassing zijn op het door het Protocol geamendeerde Verdrag. Het oude artikel 13 (nieuwe artikel 16) van het Verdrag wordt verder uitgebreid met een aantal nieuwe bepalingen.

Zo wordt bepaald dat landen die een voorbehoud maken de misdrijven moeten aanduiden waarop het voorbehoud betrekking heeft, en dat het voorbehoud slecht drie jaar geldig is maar na die periode vernieuwd kan worden.

België zal zijn eerder vermelde voorbehoud bij artikel 1 hernieuwen bij de bekrachtiging van het Protocol.

Article 13

Cet article insère un nouvel article 17 dans la Convention. Il concerne la création du COSTER (*Conference of Contracting States against Terrorism*), chargé du suivi de l'application de la Convention.

Cet article n'appelle pas d'autre commentaire.

Article 14

Cet article a uniquement trait à la renumérotation de l'ancien article 14 (nouvel article 18) de la Convention.

Article 15

Cet article abroge l'ancien article 15 de la Convention.

Articles 16 à 19

Ces articles constituent les dispositions finales classiques de toute Convention internationale et concernent successivement :

— les notifications du Secrétaire général du Conseil de l'Europe aux États contractants (article 16, nouvel article 19 de la Convention);

— la signature ainsi que la ratification, l'acceptation ou l'adhésion (article 17);

— l'entrée en vigueur (article 18);

— les notifications du Secrétaire général du Conseil de l'Europe aux États contractants (article 19).

Telles sont, Mesdames et Messieurs, les considérations qu'appelait le présent projet de loi.

Le ministre des Affaires étrangères,

Karel DE GUCHT.

La ministre de la Justice,

Laurette ONKELINX.

Artikel 13

Dit artikel voegt een nieuw artikel 17 in het Verdrag in, en betreft de creatie van COSTER (*Conference of Contracting States against Terrorism*), dat belast is met de opvolging van de toepassing van het Verdrag.

Het artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 14

Dit artikel betreft slechts de henummering van het oude artikel 14 (nieuw artikel 18) van het Verdrag.

Artikel 15

Het oude artikel 15 van het Verdrag wordt door dit artikel opgeheven.

Artikelen 16 tot en met 19

Deze artikelen zijn de klassieke slotbepalingen van iedere internationale overeenkomst en betreffen achtereenvolgens :

— berichtgevingen van de Secretaris-generaal van de Raad van Europa aan de verdragsluitende Staten (art. 16, nieuw artikel 19 van het Verdrag);

— ondertekening en bekrachtiging, aanvaarding of toetreding (art. 17);

— inwerkingtreding (art. 18);

— berichtgevingen van de Secretaris-generaal van de Raad van Europa aan de verdragsluitende Staten (art. 19).

Dit zijn, dames en heren, de toelichtingen bij dit ontwerp van wet.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Karel DE GUCHT.

De minister van Justitie,

Laurette ONKELINX.

PROJET DE LOI

ALBERT II,

Roi des Belges,

À tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre ministre des Affaires étrangères et de Notre ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre ministre des Affaires étrangères et Notre ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives et de déposer au Sénat le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Le Protocole portant amendement à la Convention européenne pour la répression du terrorisme, fait à Strasbourg le 15 mai 2003, sortira son plein et entier effet.

Art. 3

Les amendements à la Convention européenne pour la répression du terrorisme qui seront adoptés en application de l'article 9 du Protocole précité, sans que la Belgique s'oppose à leur adoption, sortiront leur plein et entier effet.

Dans un délai de trois mois après la réception de l'amendement, le Gouvernement le soumettra pour approbation aux assemblées législatives.

Donné à Bruxelles, le 18 janvier 2007.

ALBERT

Par le Roi :

Le ministre des Affaires étrangères,

Karel DE GUCHT.

La ministre de la Justice,

Laurette ONKELINX.

WETSONTWERP

ALBERT II,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze minister van Buitenlandse Zaken en van Onze minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze minister van Buitenlandse Zaken en Onze minister van Justitie zijn ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Senaat in te dienen :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Protocol tot wijziging van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme, gedaan te Straatsburg op 15 mei 2003, zal volkomen gevolg hebben.

Art. 3

De wijzigingen van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme die met toepassing van artikel 9 van voormeld Protocol worden aangenomen en tegen de aanneming waarvan België zich niet verzet, zullen volkomen gevolg hebben.

Binnen een termijn van drie maanden na de ontvangst van de wijziging, legt de Regering deze ter goedkeuring voor aan de wetgevende kamers.

Gegeven te Brussel, 18 januari 2007.

ALBERT

Van Koningswege :

De minister van Buitenlandse Zaken,

Karel DE GUCHT.

De minister van Justitie,

Laurette ONKELINX.

PROTOCOLE**portant amendement à la Convention européenne pour la répression du terrorisme.**

Les États membres du Conseil de l'Europe, signataires de ce Protocole,

Ayant à l'esprit la Déclaration du Comité des ministres du Conseil de l'Europe du 12 septembre 2001 et sa décision du 21 septembre 2001 sur la lutte contre le terrorisme international, et la Déclaration de Vilnius sur la coopération régionale et la consolidation de la stabilité démocratique dans la Grande Europe adoptée par le Comité des ministres lors de sa 110e session à Vilnius, le 3 mai 2002;

Ayant à l'esprit la Recommandation 1550 (2002) de l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe sur la lutte contre le terrorisme et le respect des droits de l'homme;

Ayant à l'esprit la résolution A/RES/51/210 de l'Assemblée générale de l'Organisation des Nations unies sur les mesures visant à éliminer le terrorisme international et la déclaration, en annexe, complétant la déclaration de 1994 sur les mesures visant à éliminer le terrorisme international, et sa résolution A/RES/49/60 sur les mesures visant à éliminer le terrorisme international et, en annexe, la déclaration sur les mesures visant à éliminer le terrorisme international;

Souhaitant renforcer la lutte contre le terrorisme tout en respectant les droits de l'homme et ayant à l'esprit les Lignes directrices sur les droits de l'homme et la lutte contre le terrorisme adoptées par le Comité des ministres du Conseil de l'Europe le 11 juillet 2002;

Considérant à cette fin qu'il est souhaitable d'amender la Convention européenne pour la répression du terrorisme (STE n° 90) ouverte à la signature à Strasbourg le 27 janvier 1977, ci-après dénommée « la Convention »;

Considérant qu'il est souhaitable de mettre à jour la liste des conventions internationales énumérées par l'article 1er de la Convention et de prévoir une procédure simplifiée afin de la mettre à jour par la suite et selon les besoins;

Considérant que le renforcement du suivi de la mise en œuvre de la Convention est souhaitable;

Considérant qu'une révision du régime des réserves est souhaitable;

Considérant qu'il est souhaitable d'ouvrir la Convention à la signature de tous les États intéressés,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1er

1. Le paragraphe introductif de l'article 1er de la Convention devient le paragraphe 1er de cet article. Au sous-paragraphe b de ce paragraphe, le terme « signée » est remplacé par le terme « conclue » et les sous-paragraphe c, d, e et f de ce paragraphe sont remplacés respectivement par :

« c. les infractions comprises dans le champ d'application de la Convention sur la prévention et la répression des infractions contre les personnes jouissant d'une protection internationale, y compris les agents diplomatiques, adoptée à New York le 14 décembre 1973;

VERTALING

PROTOCOL**tot wijziging van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme.**

De lidstaten van de Raad van Europa die dit Protocol hebben ondertekend,

Indachtig de Verklaring van het Comité van ministers van de Raad van Europa van 12 september 2001 en het Besluit van 21 september 2001 inzake de strijd tegen het internationaal terrorisme, en de Verklaring van Vilnius inzake regionale samenwerking en de versterking van de democratische stabiliteit in heel Europa, aangenomen door het Comité van ministers tijdens de 110e zitting te Vilnius op 3 mei 2002;

Indachtig Aanbeveling 1550 (2002) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa inzake de strijd tegen het terrorisme en de naleving van de rechten van de mens;

Indachtig Resolutie A/RES/51/210 van de algemene Vergadering van de Verenigde Naties inzake maatregelen om internationaal terrorisme uit te bannen en de daaraan gehechte Verklaring ter aanvulling van de Verklaring uit 1994 inzake maatregelen tot uitbanning van internationaal terrorisme, en Resolutie A/RES/49/60 inzake maatregelen om internationaal terrorisme uit te bannen en de daaraan gehechte Verklaring inzake maatregelen tot uitbanning van internationaal terrorisme;

Geleid door de wens de strijd tegen het terrorisme te intensiveren en daarbij de rechten van de mens na te leven, en indachtig de richtlijnen inzake de rechten van de mens en de strijd tegen het terrorisme, door het Comité van ministers van de Raad van Europa aangenomen op 11 juli 2002;

Daartoe overwegend dat het wenselijk is het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme (ETS nr. 90), opengesteld voor ondertekening te Straatsburg op 27 januari 1977, hierna « het Verdrag » genoemd, te wijzigen;

Overwegend dat het wenselijk is de lijst met verdragen in artikel 1 van het Verdrag te actualiseren en te voorzien in een vereenvoudigde procedure om de lijst naderhand naar behoefte te actualiseren;

Overwegend dat het wenselijk is de uitvoering van het Verdrag intensiever te volgen;

Overwegend dat het wenselijk is het stelsel van voorbehouden te herzien;

Overwegend dat het wenselijk is het Verdrag open te stellen voor ondertekening door alle belanghebbende Staten;

Zijn overeengekomen als volgt :

Artikel 1

1. Het inleidende lid van artikel 1 van het Verdrag wordt het eerste lid van dit artikel. In onderdeel b van dit lid wordt het woord « ondertekend » vervangen door het woord « gesloten » en de onderdelen c, d, e en f van dit lid worden vervangen door de volgende onderdelen :

« c. de strafbare feiten vallend onder het Verdrag inzake de voorkoming en bestraffing van misdrijven tegen internationaal beschermde personen, met inbegrip van diplomaten, aangenomen te New York op 14 december 1973;

d les infractions comprises dans le champ d'application de la Convention internationale contre la prise d'otages, adoptée à New York le 17 décembre 1979;

e les infractions comprises dans le champ d'application de la Convention sur la protection physique des matières nucléaires, adoptée à Vienne le 3 mars 1980;

f les infractions comprises dans le champ d'application du Protocole pour la répression des actes illicites de violence dans les aéroports servant à l'aviation civile internationale, conclu à Montréal le 24 février 1988; »

2. Le paragraphe 1er de l'article 1er de la Convention est complété par les quatre sous-paragraphes suivants :

« g les infractions comprises dans le champ d'application de la Convention pour la répression d'actes illicites contre la sécurité de la navigation maritime, conclue à Rome le 10 mars 1988;

h les infractions comprises dans le champ d'application du Protocole pour la répression d'actes illicites contre la sécurité des plates-formes fixes situées sur le plateau continental, conclu à Rome le 10 mars 1988;

i les infractions comprises dans le champ d'application de la Convention internationale pour la répression des attentats terroristes à l'explosif, adoptée à New York le 15 décembre 1997;

j les infractions comprises dans le champ d'application de la Convention internationale pour la répression du financement du terrorisme, adoptée à New York le 9 décembre 1999. »

3. Le texte de l'article 1er de la Convention est complété par le paragraphe suivant :

« 2. Dans la mesure où elles ne seraient pas couvertes par les conventions visées au paragraphe 1er, il en sera de même, pour les besoins de l'extradition entre États contractants, non seulement du fait de commettre, comme auteur matériel principal ces infractions principales, mais également :

a de la tentative de commettre une de ces infractions principales;

b de la complicité avec une de ces infractions principales ou avec la tentative de commettre une de ces infractions principales;

c de l'organisation ou du fait de donner l'ordre à d'autres de commettre ou de tenter de commettre une de ces infractions principales. »

Article 2

Le paragraphe 3 de l'article 2 de la Convention est remplacé par les termes suivants :

« 3 Il en sera de même :

a de la tentative de commettre une de ces infractions principales;

b de la complicité à une de ces infractions principales ou à la tentative de commettre une de ces infractions principales;

c de l'organisation ou du fait de donner l'ordre à d'autres de commettre ou de tenter de commettre une de ces infractions principales. »

d. de strafbare feiten vallend onder het Internationaal Verdrag tegen het nemen van gijzelaars, aangenomen te New York op 17 december 1979;

e. de strafbare feiten vallend onder het Verdrag inzake de fysieke beveiliging van kernmateriaal, aangenomen te Wenen op 3 maart 1980;

f. de strafbare feiten vallend onder het Protocol tot bestrijding van wederrechtelijke daden van geweld op luchthavens voor de internationale burgerluchtvaart, gedaan te Montreal op 24 februari 1988; »

2. Het eerste lid van artikel 1 van het Verdrag wordt aangevuld met de volgende vier onderdelen :

« g. de strafbare feiten vallend onder het Verdrag tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van de zeevaart, gedaan te Rome op 10 maart 1988;

h. de strafbare feiten vallend onder het Protocol tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van vaste platforms op het continentale plat, gedaan te Rome op 10 maart 1988;

i. de strafbare feiten vallend onder het Verdrag ter voorkoming van terroristische bomaanslagen, aangenomen te New York op 15 december 1997;

j. de strafbare feiten vallend onder het Internationaal Verdrag ter bestrijding van de financiering van terrorisme, aangenomen te New York op 9 december 1999. »

3. De tekst van artikel 1 van het Verdrag wordt aangevuld met het volgende lid :

« 2. Voorzover zij nog niet vallen onder de in het eerste lid genoemde verdragen, is ten behoeve van uitlevering tussen Verdragsluitende Staten hetzelfde niet alleen van toepassing op het plegen van deze zelfstandig strafbare feiten als plegen, maar ook op :

a. de poging tot het plegen van een van deze zelfstandig strafbare feiten;

b. het als medeplichtige deelnemen aan het plegen van een van deze zelfstandig strafbare feiten of aan het doen van een poging daartoe;

c. het organiseren van het plegen van, of het opdracht geven aan anderen tot het plegen of het doen van een poging tot het plegen van een van deze zelfstandig strafbare feiten. »

Artikel 2

Het derde lid van artikel 2 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd :

« 3. Hetzelfde is van toepassing op :

a. de poging tot het plegen van een van de voornoemde strafbare feiten;

b. het als medeplichtige deelnemen aan een van de voornoemde strafbare feiten of aan een poging tot het plegen van een dergelijk feit;

c. het organiseren van het plegen van, of het opdracht geven aan anderen tot het plegen of het doen van een poging tot het plegen van een van de voornoemde strafbare feiten. »

Article 3

1. Le texte de l'article 4 de la Convention devient le paragraphe 1er de cet article et une nouvelle phrase est ajoutée à la fin de ce paragraphe, dont le libellé est : « Les États contractants s'engagent à considérer ces infractions comme cas d'extradition dans tout traité d'extradition à conclure par la suite entre eux. ».

2. Le texte de l'article 4 de la Convention est complété par le paragraphe suivant :

« 2. Lorsqu'un État contractant qui subordonne l'extradition à l'existence d'un traité est saisi d'une demande d'extradition par un autre État contractant avec lequel il n'est pas lié par un traité d'extradition, l'État contractant requis a la latitude de considérer la présente Convention comme constituant la base juridique de l'extradition en ce qui concerne les infractions prévues aux articles 1er ou 2. ».

Article 4

1. Le texte de l'article 5 de la Convention devient le paragraphe 1 de cet article.

2. Le texte de l'article 5 de la Convention est complété par les paragraphes suivants :

« 2. Aucune disposition de la présente Convention ne doit être interprétée comme impliquant une obligation d'extrader pour l'État requis si la personne faisant l'objet de la demande d'extradition risque d'être exposée à la torture.

3. Aucune disposition de la présente Convention ne doit être interprétée comme impliquant une obligation d'extrader pour l'État requis si la personne faisant l'objet de la demande d'extradition risque d'être exposée à la peine de mort ou, lorsque la loi de l'État requis ne permet pas la peine privative de liberté à perpétuité, à la peine privative de liberté à perpétuité sans possibilité de remise de peine, à moins que l'État requis ait l'obligation d'extrader conformément aux traités d'extradition applicables, si l'État requérant donne des assurances jugées suffisantes par l'État requis que la peine capitale ne sera pas prononcée ou, si elle est prononcée, qu'elle ne sera pas exécutée, ou que la personne concernée ne sera pas soumise à une peine privative de liberté à perpétuité sans possibilité de remise de peine. »

Article 5

Un nouvel article est introduit après l'article 8 de la Convention dont le libellé est le suivant :

« Article 9

Les États contractants pourront conclure entre eux des accords bilatéraux ou multilatéraux pour compléter les dispositions de la présente Convention ou pour faciliter l'application des principes contenus dans celle-ci. ».

Article 6

1. L'article 9 de la Convention devient l'article 10.

Artikel 3

1. De tekst van artikel 4 van het Verdrag wordt het eerste lid van dit artikel en aan het einde van dit lid wordt de volgende nieuwe zin toegevoegd : « De Verdragsluitende Staten verplichten zich ertoe bedoelde strafbare feiten te beschouwen als uitleveringsdelicten in ieder hierna tussen hen te sluiten uitleveringsverdrag. »

2. De tekst van artikel 4 van het Verdrag wordt aangevuld met het volgende lid :

« 2. Wanneer een Verdragsluitende Staat die uitlevering afhankelijk stelt van het bestaan van een verdrag, een verzoek om uitlevering ontvangt van een andere Verdragsluitende Staat waarmee hij geen uitleveringsverdrag heeft gesloten, kan hij dit Verdrag beschouwen als rechtsgrondslag voor uitlevering voor de in artikel 1 of 2 bedoelde strafbare feiten. »

Artikel 4

1. De tekst van artikel 5 van het Verdrag wordt het eerste lid van dit artikel.

2. De tekst van artikel 5 van het Verdrag wordt aangevuld met de volgende leden :

« 2. Niets in dit Verdrag mag zodanig worden uitgelegd dat het de aangezochte Staat verplicht tot uitlevering, indien de persoon op wie het verzoek om uitlevering betrekking heeft het risico loopt aan foltering te worden blootgesteld.

3. Niets in dit Verdrag mag zo worden uitgelegd dat het de aangezochte Staat verplicht tot uitlevering, indien de persoon op wie het verzoek om uitlevering betrekking heeft het risico loopt ter dood te worden veroordeeld of, wanneer het recht van de aangezochte Staat niet voorziet in levenslange gevangenisstraf, tot levenslange gevangenisstraf zonder de mogelijkheid van vervoegde invrijheidstelling, tenzij de aangezochte Staat uit hoofde van toepasselijke uitleveringsverdragen verplicht is tot uitlevering indien de verzoekende Staat naar het oordeel van de aangezochte Staat voldoende zekerheid biedt dat de doodstraf niet zal worden opgelegd of, indien hij toch wordt opgelegd, niet zal worden voltrokken, of dat de desbetreffende persoon geen levenslange gevangenisstraf zal worden opgelegd zonder de mogelijkheid van vervoegde invrijheidstelling. »

Artikel 5

Na artikel 8 van het Verdrag wordt het volgende nieuwe artikel ingevoegd :

« Artikel 9

De Verdragsluitende Staten kunnen onderling bilaterale of multilaterale verdragen sluiten teneinde de bepalingen van dit Verdrag aan te vullen of de toepassing van de daarin vervatte beginselen te vergemakkelijken. »

Artikel 6

1. Artikel 9 van het Verdrag wordt artikel 10.

2. Le libellé du paragraphe 1 du nouvel article 10 est modifié comme suit :

« Le Comité européen pour les problèmes criminels (CDPC) est chargé de suivre l'application de la présente Convention. Le CDPC :

a est tenu informé de l'application de la Convention;

b fait des propositions en vue de faciliter ou d'améliorer l'application de la Convention;

c adresse au Comité des ministres des recommandations relatives aux propositions d'amendements et donne son avis sur toute proposition d'amendement présentée par un État contractant conformément aux articles 12 et 13;

d exprime, à la demande d'un État contractant, un avis sur toute question relative à l'application de la Convention;

e facilite autant que de besoin le règlement amiable de toute difficulté à laquelle l'exécution de la Convention donnerait lieu;

f adresse au Comité des ministres des recommandations relatives à l'invitation des États non membres à adhérer à la Convention conformément au paragraphe 3 de l'article 14;

g soumet chaque année au Comité des ministres du Conseil de l'Europe un rapport sur la mise en œuvre de cet article aux fins de l'application de la Convention. ».

3. Le paragraphe 2 du nouvel article 10 est supprimé.

Article 7

1. L'article 10 de la Convention devient l'article 11.

2. À la première phrase du paragraphe 1 du nouvel article 11 les termes « dans le cadre du paragraphe 2 de l'article 9 » sont remplacés par les termes « ni dans le cadre de l'article 10.e ni par voie de négociation ». À la deuxième phrase de ce paragraphe les termes « les deux arbitres désigneront un troisième arbitre » sont remplacés par les termes « les arbitres désigneront un autre arbitre, président du tribunal ». Les phrases suivantes de ce paragraphe sont supprimées.

3. Le paragraphe 2 du nouvel article 11 devient le paragraphe 6 de cet article. La phrase « Lorsqu'une majorité ne peut être acquise, le président a une voix prépondérante » est ajoutée après la deuxième phrase, et à la dernière phrase les termes « Sa sentence » sont remplacés par les termes « La sentence du tribunal ».

4. Le texte du nouvel article 11 est complété par les paragraphes suivants :

« 2. Lorsque les parties au différend sont membres du Conseil de l'Europe et si, dans un délai de trois mois à compter de la demande d'arbitrage, l'une des Parties n'a pas procédé à la désignation d'un arbitre conformément au paragraphe 1 du présent article, cet arbitre est désigné par le président de la Cour européenne des Droits de l'Homme à la demande de l'autre Partie.

3. Lorsqu'une des parties au différend n'est pas membre du Conseil de l'Europe et si, dans un délai de trois mois à compter de la demande d'arbitrage, l'une des Parties n'a pas procédé à la désignation d'un arbitre conformément au paragraphe 1 du présent article, cet arbitre est désigné par le président de la Cour internationale de justice à la demande de l'autre Partie.

2. Het eerste lid van het nieuwe artikel 10 wordt als volgt gewijzigd :

« Het Europese Comité voor Strafrechtelijke Vraagstukken (CDPC) is verantwoordelijk voor het volgen van de uitvoering van het Verdrag. Het CDPC :

a. wordt op de hoogte gehouden van de uitvoering van het Verdrag;

b. doet voorstellen tot het bevorderen of verbeteren van de uitvoering van het Verdrag;

c. doet aanbevelingen aan het Comité van ministers betreffende voorstellen tot wijziging van het Verdrag, en geeft advies over voorstellen tot wijziging van het Verdrag die door een Verdragsluitende Staat zijn ingediend in overeenstemming met de artikelen 12 en 13;

d. geeft, op verzoek van een Verdragsluitende Staat, advies over vragen betreffende de uitvoering van het Verdrag;

e. doet alles wat noodzakelijk is om een oplossing in der minne te bevorderen van elk probleem waartoe de uitvoering van het Verdrag aanleiding zou kunnen geven;

f. doet aanbevelingen aan het Comité van ministers betreffende het uitnodigen van Staten die geen lid zijn van de Raad van Europa om toe te treden tot het Verdrag in overeenstemming met artikel 14, derde lid;

g. doet het Comité van ministers van de Raad van Europa jaarlijks een rapport toekomen inzake het gevolg dat aan dit artikel wordt gegeven bij de uitvoering van het Verdrag. »

3. Het tweede lid van het nieuwe artikel 10 wordt geschrapt.

Artikel 7

1. Artikel 10 van het Verdrag wordt artikel 11.

2. In de eerste zin van het eerste lid van het nieuwe artikel 11 worden de woorden « het tweede lid van artikel 9 » vervangen door de woorden « artikel 10, onderdeel e, of door onderhandeling ». In de tweede zin van dit lid wordt het woord « beide » geschrapt. De volgende zinnen van dit lid worden geschrapt.

3. Het tweede lid van het nieuwe artikel 11 wordt het zesde lid van dit artikel. De zin « Wanneer geen meerderheid kan worden bereikt, heeft de voorzitter een beslissende stem » wordt na de tweede zin ingevoegd en in de laatste zin worden de woorden « Zijn uitspraak » vervangen door de woorden « De uitspraak van het scheidsgerecht ».

4. De tekst van het nieuwe artikel 11 wordt aangevuld met de volgende leden :

« 2. Indien de Partijen bij een geschil lidstaten van de Raad van Europa zijn en een van de Partijen niet binnen drie maanden na het verzoek om arbitrage een scheidsman heeft aangewezen ingevolge het eerste lid van dit artikel, wordt de scheidsman, op verzoek van de andere Partij, aangewezen door de voorzitter van het Europese Hof voor de rechten van de mens.

3. Indien een Partij bij een geschil geen lidstaat van de Raad van Europa is en een van de Partijen niet binnen drie maanden na het verzoek om arbitrage een scheidsman heeft aangewezen ingevolge het eerste lid van dit artikel, wordt de scheidsman, op verzoek van de andere Partij, aangewezen door de voorzitter van het Internationaal Gerechtshof.

4. Dans les cas prévus aux paragraphes 2 et 3 du présent article, si le président de la cour concernée est le ressortissant de l'une des parties au différend, la désignation de l'arbitre incombe au vice-président de la cour ou, si le vice-président est le ressortissant de l'une des parties au différend, au membre le plus ancien de la cour qui n'est pas le ressortissant de l'une des parties au différend.

5. Les procédures prévues aux paragraphes 2 ou 3 et 4 s'appliqueront *mutatis mutandis* au cas où les arbitres ne pourraient pas se mettre d'accord sur le choix du président conformément au paragraphe 1 du présent article. ».

Article 8

Un nouvel article est ajouté après le nouvel article 11 avec le libellé suivant :

« Article 12

1. Des amendements à la présente Convention peuvent être proposés par tout État contractant ou par le Comité des ministres. Ces propositions d'amendement sont communiquées par le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe aux États contractants.

2. Après avoir consulté les États contractants non membres et si nécessaire le CDPC, le Comité des ministres peut adopter l'amendement. La décision est prise à la majorité prévue à l'article 20.d du Statut du Conseil de l'Europe. Le texte de tout amendement ainsi adopté est transmis par le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe aux États contractants pour acceptation.

3. Tout amendement adopté conformément au paragraphe précédent entre en vigueur le trentième jour après que toutes les Parties ont notifié au Secrétaire Général qu'elles l'ont accepté. »

Article 9

Un nouvel article est ajouté après le nouvel article 12 avec le libellé suivant :

« Article 13

1. Afin d'actualiser la liste des traités mentionnés au paragraphe 1 de l'article 1, des amendements peuvent être proposés par tout État contractant ou par le Comité des ministres. Ces propositions d'amendement ne peuvent concerner que des traités conclus au sein de l'Organisation des Nations unies, portant spécifiquement sur le terrorisme international et entrés en vigueur. Ils sont communiqués par le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe aux États contractants.

2. Après avoir consulté les États contractants non membres et si nécessaire le CDPC, le Comité des ministres peut adopter un amendement proposé à la majorité prévue à l'article 20.d du Statut du Conseil de l'Europe. Cet amendement entre en vigueur à l'expiration d'une période d'un an à compter de la date à laquelle il aura été transmis aux États contractants. Pendant ce délai, tout État contractant pourra notifier au Secrétaire Général une objection à l'entrée en vigueur de l'amendement à son égard.

4. Indien in de gevallen zoals bedoeld in het tweede en derde lid van dit artikel, de desbetreffende voorzitter van het Hof onderdaan is van een van de bij het geschil betrokken Partijen, geschiedt de aanwijzing van de scheidsman door de ondervoorzitter van het Hof, of indien de ondervoorzitter onderdaan is van een van de bij het geschil betrokken Partijen, door het lid van het Hof dat de hoogste anciënniteit heeft en geen onderdaan is van een bij het geschil betrokken Partijen.

5. De in het tweede, derde en vierde lid van dit artikel bedoelde procedures zijn van overeenkomstige toepassing indien de scheidsmannen geen overeenstemming kunnen bereiken over de aanwijzing van een voorzitter, in overeenstemming met het eerste lid van dit artikel. ».

Artikel 8

Na het nieuwe artikel 11 wordt het volgende nieuwe artikel ingevoegd :

« Artikel 12

1. Wijzigingen van dit Verdrag kunnen door elke Verdragsluitende Staat of door het Comité van ministers worden voorgesteld. Voorstellen tot wijziging worden door de Secretaris-generaal van de Raad van Europa meegedeeld aan de Verdragsluitende Staten.

2. Na raadpleging van de Verdragsluitende Staten die geen lid zijn en, indien noodzakelijk, van het CDPC, kan het Comité van ministers de wijziging aannemen met de in artikel 20, onderdeel d, van het Statuut van de Raad van Europa bedoelde meerderheid. De Secretaris-generaal van de Raad van Europa legt alle aangenomen wijzigingen ter aanvaarding voor aan de Verdragsluitende Staten.

3. Iedere overeenkomstig het bovenstaande lid aangenomen wijziging treedt in werking dertig dagen nadat alle Partijen de Secretaris-generaal in kennis hebben gesteld van hun aanvaarding ervan. »

Artikel 9

Na het nieuwe artikel 12 wordt het volgende nieuwe artikel ingevoegd :

« Artikel 13

1. Teneinde de lijst met verdragen in artikel 1, eerste lid, te actualiseren, kan elke Verdragsluitende Staat of het Comité van ministers voorstellen tot wijziging indienen. Deze voorstellen tot wijziging hebben uitsluitend betrekking op binnen de Organisatie van de Verenigde Naties gesloten verdragen die specifiek betrekking hebben op internationaal terrorisme en die in werking zijn getreden. Zij worden door de Secretaris-generaal van de Raad van Europa meegedeeld aan de Verdragsluitende Staten.

2. Na raadpleging van de Verdragsluitende Staten die geen lid zijn en, indien noodzakelijk, van het CDPC, kan het Comité van ministers de wijziging aannemen met de in artikel 20, onderdeel d, van het Statuut van de Raad van Europa bedoelde meerderheid. De wijziging treedt in werking na het verstrijken van een periode van een jaar na de datum waarop deze is toegestuurd aan de Verdragsluitende Staten. Gedurende deze periode kan elke Verdragsluitende Staat de Secretaris-generaal in kennis stellen van enig bezwaar tegen de inwerkingtreding van de wijziging ten aanzien van deze Staat.

3. Si un tiers des États contractants a notifié au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe une objection à l'entrée en vigueur de l'amendement, celui-ci n'entre pas en vigueur.

4. Si moins d'un tiers des États contractants a notifié une objection, l'amendement entre en vigueur pour les États contractants qui n'ont pas formulé d'objection.

5. Lorsqu'un amendement est entré en vigueur conformément au paragraphe 2 du présent article et qu'un État contractant avait formulé une objection à cet amendement, celui-ci entre en vigueur dans cet État le premier jour du mois suivant la date à laquelle il aura notifié son acceptation au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.»

Article 10

1. L'article 11 de la Convention devient l'article 14.

2. Dans la première phrase du paragraphe 1er du nouvel article 14 les termes «et des États observateurs» sont ajoutés après les termes «États membres», la deuxième phrase est libellée comme suit: «Elle fera l'objet d'une ratification, acceptation, approbation ou adhésion», et dans la troisième phrase les termes «ou d'approbation» sont remplacés par les termes «, d'approbation ou d'adhésion».

3. Le texte du nouvel article 14 est complété par le paragraphe suivant:

«3. Le Comité des ministres du Conseil de l'Europe peut, après avoir consulté le CDPC, inviter tout État non membre du Conseil de l'Europe, autre que ceux visés au paragraphe 1er du présent article, à adhérer à la présente Convention. La décision est prise à la majorité prévue à l'article 20.d du Statut du Conseil de l'Europe et à l'unanimité des représentants des États contractants ayant le droit de siéger au Comité des ministres.»

4. Le paragraphe 3 du nouvel article 14 devient le paragraphe 4 de cet article et les termes «ou l'approuvera» sont remplacés par les termes «, l'approuvera ou y adhérera» et les termes «d'approbation» sont remplacés par les termes «, d'approbation ou d'adhésion».

Article 11

1. L'article 12 de la Convention devient l'article 15.

2. Dans la première phrase du paragraphe 1 du nouvel article 15 les termes «ou d'approbation» sont remplacés par les termes «, d'approbation ou d'adhésion».

3. Dans la première phrase du paragraphe 2 du nouvel article 15 les termes «ou d'approbation» sont remplacés par les termes «, d'approbation ou d'adhésion».

Article 12

1. Les réserves à la Convention formulées avant l'ouverture à la signature du présent Protocole ne sont pas applicables à la Convention telle qu'amendée par le présent Protocole.

2. L'article 13 de la Convention devient l'article 16.

3. Indien eenderde van de Verdragsluitende Partijen de Secretaris-generaal in kennis stellen van een bezwaar tegen de inwerkingtreding van de wijziging, treedt de wijziging niet in werking.

4. Indien minder dan eenderde van de Verdragsluitende Staten kennisgeving hebben gedaan van bezwaar, treedt de wijziging in werking voor de Verdragsluitende Partijen die geen kennisgeving van bezwaar hebben gedaan.

5. Indien een wijziging overeenkomstig het tweede lid van dit artikel in werking is getreden en een Verdragsluitende Staat kennis heeft gedaan van bezwaar ertegen, treedt deze wijziging voor de desbetreffende Verdragsluitende Partij in werking op de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop deze Partij de Secretaris-generaal van de Raad van Europa in kennis heeft gesteld van zijn aanvaarding ervan.»

Artikel 10

1. Artikel 11 van het Verdrag wordt artikel 14.

2. In de eerste zin van het eerste lid van het nieuwe artikel 14 worden de woorden «de lidstaten van de Raad van Europa» vervangen door de woorden «de lidstaten van en staten met de status van waarnemer bij de Raad van Europa» en in de tweede en de derde zin worden de woorden «of goedkeuring» vervangen door de woorden «goedkeuring of toetreding».

3. De tekst van het nieuwe artikel 14 wordt aangevuld met het volgende lid:

«3. Het Comité van ministers van de Raad van Europa kan, na overleg met het CDPC, elke Staat die geen lid is van de Raad van Europa, en die niet bedoeld wordt in het eerste lid van dit artikel, uitnodigen tot het Verdrag toe te treden. Het besluit wordt genomen met de meerderheid als bedoeld in artikel 20, onderdeel d, van het Statuut van de Raad van Europa en met algemene stemmen van de vertegenwoordigers van de Verdragsluitende Staten die recht hebben op een zetel in het Comité van ministers.»

4. Het derde lid van het nieuwe artikel 14 wordt het vierde lid van dit artikel, en de woorden «of goedkeurt» en «of goedkeuring» worden vervangen door respectievelijk de woorden «goedkeurt of ertoe toetreedt» en «goedkeuring of toetreding».

Artikel 11

1. Artikel 12 van het Verdrag wordt artikel 15.

2. In de eerste zin van het eerste lid van het nieuwe artikel 15, worden de woorden «of goedkeuring» vervangen door de woorden «goedkeuring of toetreding».

3. In de eerste zin van het tweede lid van het nieuwe artikel 15, worden de woorden «of goedkeuring» vervangen door de woorden «goedkeuring of toetreding».

Artikel 12

1. Voorbehouden bij het Verdrag die worden gemaakt voordat dit Protocol wordt opengesteld voor ondertekening, zijn niet van toepassing op het Verdrag zoals gewijzigd door dit Protocol.

2. Artikel 13 van het Verdrag wordt artikel 16.

3. À la première phrase du premier paragraphe du nouvel article 16 les termes «partie à la Convention au 15 mai 2003» sont ajoutés avant le terme «peut» et les termes «du Protocole portant amendement à la Convention» sont ajoutés après le terme «approbation». La deuxième phrase suivante est ajoutée après les termes «mobiles politiques»: «L'État contractant s'engage à appliquer cette réserve au cas par cas sur la base d'une décision dûment motivée et à prendre dûment en considération, lors de l'évaluation du caractère de l'infraction, son caractère de particulière gravité, y compris:». Le reste de la première phrase est supprimé, à l'exception des sous-paragraphe a, b et c.

4. Le texte du nouvel article 16 est complété par le paragraphe suivant:

«2. Lorsqu'il applique le paragraphe 1er du présent article, l'État contractant indique les infractions auxquelles s'applique sa réserve.»

5. Le paragraphe 2 du nouvel article 16 devient le paragraphe 3 de cet article. À la première phrase de ce paragraphe le terme «contractant» est ajouté après le terme «État», et le terme «précédent» est remplacé par le terme «1».

6. Le paragraphe 3 du nouvel article 16 devient le paragraphe 4 de cet article. À la première phrase de ce paragraphe le terme «contractant» est ajouté après le terme «État».

7. Le texte du nouvel article 16 est complété par les paragraphes suivants:

«5. Les réserves formulées en vertu du paragraphe 1 du présent article sont valables pour une période de trois ans à compter du premier jour de l'entrée en vigueur de la Convention telle qu'amendée pour l'État concerné. Toutefois, ces réserves peuvent être renouvelées pour des périodes de la même durée.

6. Douze mois avant l'expiration de la réserve, le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe informe l'État contractant concerné de cette expiration. Trois mois avant la date d'expiration, l'État contractant notifie au Secrétaire Général son intention de maintenir, de modifier ou de retirer la réserve. Lorsqu'un État contractant notifie au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe qu'il maintient sa réserve, il fournit des explications quant aux motifs justifiant son maintien. En l'absence de notification par l'État contractant concerné, le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe informe cet État contractant que sa réserve est automatiquement prolongée pour une période de six mois. Si l'État contractant concerné ne notifie pas sa décision de maintenir ou de modifier ses réserves avant l'expiration de cette période, la réserve devient caduque.

7. Chaque fois qu'un État contractant décide de ne pas extraditer une personne en vertu de l'application de la réserve formulée conformément au paragraphe 1 du présent article, après avoir reçu une demande d'extradition d'un autre État contractant, il soumet l'affaire, sans exception aucune et sans retard injustifié, à ses autorités compétentes en vue de poursuites, sauf si d'autres dispositions ont été convenues entre l'État requérant et l'État requis. Les autorités compétentes, en vue des poursuites dans l'État requis, prennent leur décision dans les mêmes conditions que pour toute infraction de caractère grave conformément aux lois de cet État. L'État requis communique sans retard injustifié l'issue finale des poursuites à l'État requérant et au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe qui la communique à la Conférence prévue à l'article 17.

3. In de eerste zin van het eerste lid van het nieuwe artikel 16 worden de woorden «die Partij is bij het Verdrag van 15 mei 2003» ingevoegd voor het woord «kan» en de woorden «van het Protocol tot wijziging van het Verdrag» worden ingevoegd na het woord «goedkeuring». Na de woorden «politieke motieven» wordt een tweede zin ingevoegd die als volgt luidt: «De Verdragsluitende Staat neemt de verplichting op zich dit voorbehoud per geval toe te passen, op grond van een naar behoren onderbouwde beslissing en, bij de beoordeling van de aard van het strafbaar feit, naar behoren rekening houdend met de kenmerken die het een bijzonder gewicht verlenen zoals:». De resterende woorden van de eerste zin worden geschrapt, met uitzondering van de onderdelen a, b en c.

4. De tekst van het nieuwe artikel 16 wordt aangevuld met het volgende lid:

«2. Een Verdragsluitende Staat vermeldt bij toepassing van het eerste lid van dit artikel de strafbare feiten waarop het voorbehoud van toepassing is.»

5. Het tweede lid van het nieuwe artikel 16 wordt het derde lid van dit artikel. In de eerste zin van dit lid wordt het woord «Verdragsluitende» ingevoegd voor het woord «Staat» en het woord «vorige» wordt vervangen door het woord «eerste».

6. Het derde lid van het nieuwe artikel 16 wordt het vierde lid van dit artikel. In de eerste zin van dit lid wordt het woord «Verdragsluitende» ingevoegd voor het woord «Staat».

7. De tekst van het nieuwe artikel 16 wordt aangevuld met de volgende leden:

«5. De in het eerste lid van dit artikel bedoelde voorbehouden zijn drie jaar geldig, gerekend vanaf de eerste dag van de inwerkingtreding van dit Verdrag ten aanzien van de betrokken Staat. Dergelijke voorbehouden kunnen evenwel worden verlengd met perioden van dezelfde duur.

6. Twaalf maanden voor de datum van het verstrijken van de geldigheidsduur van het voorbehoud stelt de Secretaris-generaal van de Raad van Europa de betrokken Verdragsluitende Staat in kennis van dat verstrijken. Uiterlijk drie maanden voor de datum van het verstrijken stelt de Verdragsluitende Staat de Secretaris-generaal van de Raad van Europa in kennis van zijn besluit het voorbehoud te handhaven, te wijzigen of in te trekken. Wanneer een Verdragsluitende Staat de Secretaris-generaal van de Raad van Europa in kennis stelt van zijn besluit het voorbehoud te handhaven, geeft hij uitleg bij de redenen die de handhaving van het voorbehoud verantwoorden. Bij gebreke van een kennisgeving van de betrokken Verdragsluitende Staat deelt de Secretaris-generaal van de Raad van Europa die Verdragsluitende Staat mee dat zijn voorbehoud geacht wordt automatisch te zijn verlengd voor een periode van zes maanden. Indien de Verdragsluitende Staat voor het verstrijken van deze periode geen kennisgeving doet van zijn voornemen het voorbehoud te handhaven, vervalt het voorbehoud.

7. Wanneer een Verdragsluitende Staat, krachtens een overeenkomstig het eerste lid van dit artikel gemaakt voorbehoud, een persoon niet uitlevert na ontvangst van een verzoek om uitlevering van een andere Verdragsluitende Staat, legt hij de zaak, zonder enige uitzondering en zonder onnodige vertraging, voor aan zijn bevoegde autoriteiten ten behoeve van vervolging, tenzij de verzoekende Staat en de aangezochte Staat anderszins overeenkomen. De bevoegde autoriteiten nemen ten behoeve van vervolging in de aangezochte Staat hun beslissing op dezelfde wijze als in het geval van een strafbaar feit van ernstige aard krachtens de wet van die Staat. De aangezochte Staat deelt, zonder onnodige vertraging, het resultaat van de procedure mee aan de verzoekende Staat en aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, die deze zal meedelen aan de in artikel 17 bedoelde Conferentie.

8. La décision de refus de la demande d'extradition, en vertu de la réserve formulée conformément au paragraphe 1 du présent article, est communiquée aussitôt à l'État requérant. Si aucune décision judiciaire sur le fond n'est prise dans l'État requérant en vertu du paragraphe 7 du présent article dans un délai raisonnable, l'État requérant peut en informer le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe qui soumet la question à la Conférence prévue à l'article 17. Cette Conférence examine la question et émet un avis sur la conformité du refus avec les dispositions de la Convention et le soumet au Comité des ministres afin qu'il adopte une déclaration en la matière. Lorsqu'il exerce ses fonctions en vertu de ce paragraphe, le Comité des ministres se réunit dans sa composition restreinte aux États contractants.».

Article 13

Un nouvel article est ajouté après le nouvel article 16 avec le libellé suivant :

« Article 17

1. Sans préjudice pour l'application de l'article 10, une Conférence des États Contractants contre le terrorisme (ci-après dénommée le « COSTER ») veillera à assurer :

a l'application et le fonctionnement effectifs de la présente Convention, y compris l'identification de tout problème y relatif, en contact étroit avec le CDPC;

b l'examen des réserves formulées en conformité avec l'article 16 et notamment la procédure prévue à l'article 16, paragraphe 8;

c l'échange d'informations sur les évolutions juridiques et politiques significatives dans le domaine de la lutte contre le terrorisme;

d l'examen, à la demande du Comité des ministres, des mesures adoptées dans le cadre du Conseil de l'Europe dans le domaine de la lutte contre le terrorisme et, le cas échéant, l'élaboration de propositions de mesures supplémentaires nécessaires en vue d'améliorer la coopération internationale dans le domaine de la lutte contre le terrorisme, et ce en consultation avec le CDPC lorsque ces mesures concernent la coopération en matière pénale;

e l'élaboration des avis dans le domaine de la lutte contre le terrorisme et l'exécution des mandats demandés par le Comité des ministres.

2. Le COSTER est composé d'un expert nommé par chaque État contractant. Il se réunit en session ordinaire une fois par an et en session extraordinaire à la demande du Secrétaire Général du Conseil de l'Europe ou à la demande d'au moins un tiers des États contractants.

3. Le COSTER adopte son règlement intérieur. Les dépenses relatives à la participation des États contractants qui sont membres du Conseil de l'Europe sont prises en charge par le Conseil de l'Europe. Le Secrétariat du Conseil de l'Europe assiste le COSTER dans l'exercice des fonctions découlant de cet article.

4. Le CDPC est tenu périodiquement informé des travaux du COSTER.».

8. De beslissing tot afwijzing van een verzoek om uitlevering krachtens een overeenkomstig het eerste lid van dit artikel gemaakt voorbehoud wordt onverwijld ter kennis gebracht van de verzoekende Staat. Indien binnen een redelijke termijn geen gerechtelijke beslissing ten principale is genomen in de aangezochte Staat overeenkomstig het zevende lid, kan de verzoekende Staat dit feit meedelen aan de Secretaris-generaal, die de zaak zal voorleggen aan de in artikel 17 bedoelde Conferentie. Deze Conferentie behandelt de zaak en brengt een advies uit omtrent de overeenstemming van de afwijzing met het Verdrag en legt dit voor aan het Comité van ministers opdat dit orgaan hierover een verklaring kan afleggen. Bij de uitoefening van zijn taak ingevolge dit lid komt het Comité van ministers bijeen in zijn tot de Verdragsluitende Staten beperkte samenstelling.»

Artikel 13

Na het nieuwe artikel 16 van het Verdrag wordt het volgende nieuwe artikel ingevoegd :

« Artikel 17

1. Onverminderd de toepassing van artikel 10, wordt een Conferentie van Staten die Partij zijn tegen Terrorisme ingesteld (hierna te noemen de « COSTER ») die verantwoordelijk is voor het waarborgen van :

a. de doelmatige toepassing en werking van dit Verdrag, met inbegrip van het identificeren van problemen daarbij, in nauw overleg met het CDPC;

b. het toetsen van voorbehouden die in overeenstemming met artikel 16 zijn gemaakt en inzonderheid de procedure bedoeld in artikel 16, achtste lid;

c. de uitwisseling van informatie over belangrijke juridische en beleidsmatige ontwikkelingen met betrekking tot de strijd tegen het terrorisme;

d. het toetsen, op verzoek van het Comité van ministers, van maatregelen die in het kader van de Raad van Europa zijn aangenomen op het gebied van de strijd tegen het terrorisme en, waar gepast, het uitwerken van voorstellen voor aanvullende maatregelen die noodzakelijk zijn om de internationale samenwerking bij de strijd tegen het terrorisme te verbeteren en, wanneer het samenwerking bij strafzaken betreft, in overleg met het CDPC;

e. het voorbereiden van adviezen op het gebied van de strijd tegen het terrorisme en de uitvoering van het door het Comité van ministers gegeven mandaat.

2. Elk van de Verdragsluitende Staten benoemt een deskundige die zitting neemt in de COSTER. Die komt eenmaal per jaar in gewone zitting bijeen, en op verzoek van de Secretaris-generaal van de Raad van Europa of van ten minste eenderde van de Verdragsluitende Staten, in buitengewone zitting.

3. De COSTER stelt haar eigen huishoudelijk reglement vast. De kosten voor deelname van de Verdragsluitende Staten die lidstaten van de Raad van Europa zijn worden gedragen door de Raad van Europa. Het Secretariaat van de Raad van Europa ondersteunt de COSTER bij de uitvoering van haar taken ingevolge dit artikel.

4. Het CDPC wordt regelmatig op de hoogte gehouden van de werkzaamheden van de COSTER.».

Article 14

L'article 14 de la Convention devient l'article 18.

Article 15

L'article 15 de la Convention est supprimé.

Article 16

1. L'article 16 de la Convention devient l'article 19.
2. Dans la phrase introductive du nouvel article 19 les termes «aux États membres» sont remplacés par les termes «aux États contractants».
3. Au paragraphe b du nouvel article 19 les termes «ou d'approbation» sont remplacés par les termes «, d'approbation ou d'adhésion».
4. Au paragraphe c du nouvel article 19 le chiffre «11» devient «14».
5. Au paragraphe d du nouvel article 19 le chiffre «12» devient «15».
6. Les paragraphes e et f du nouvel article 19 sont supprimés.
7. Le paragraphe g du nouvel article 19 devient le paragraphe e de cet article et le chiffre «14» devient «18».
8. Le paragraphe h du nouvel article 19 est supprimé.

Article 17

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des États membres du Conseil de l'Europe signataires de la Convention, qui peuvent exprimer leur consentement à être liés par :

a signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation; ou

b signature sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, suivie de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

2. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 18

Le présent Protocole entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle toutes les Parties à la Convention auront exprimé leur consentement à être liées par le Protocole, conformément aux dispositions de l'article 17.

Artikel 14

Artikel 14 van het Verdrag wordt artikel 18.

Artikel 15

Artikel 15 van het Verdrag wordt geschrapt.

Artikel 16

1. Artikel 16 van het Verdrag wordt artikel 19.
2. In de inleidende zin van het nieuwe artikel 19 worden de woorden «lidstaten van de Raad» vervangen door de woorden «Verdragsluitende Staten».
3. In onderdeel b van het nieuwe artikel 19 worden de woorden «of goedkeuring» vervangen door de woorden «goedkeuring of toetreding».
4. In onderdeel c van het nieuwe artikel 19 wordt het nummer «11» vervangen door het nummer «14».
5. In onderdeel d van het nieuwe artikel 19 wordt het nummer «12» vervangen door het nummer «15».
6. Onderdelen e en f van het nieuwe artikel 19 worden geschrapt.
7. Onderdeel g van het nieuwe artikel 19 wordt onderdeel e van dit artikel en het nummer «14» wordt vervangen door het nummer «18».
8. Onderdeel h van het nieuwe artikel 19 wordt geschrapt.

Artikel 17

1. Dit Protocol staat open voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa die het Verdrag hebben ondertekend, die hun instemming erdoor te worden gebonden tot uitdrukking kunnen brengen door :

a. ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring; of

b. ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, gevolgd door bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

2. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden neergelegd bij de Secretaris-generaal van de Raad van Europa.

Artikel 18

Dit Protocol treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum waarop alle Partijen bij het Verdrag in overeenstemming met de bepalingen van artikel 17 hun instemming door het Protocol te worden gebonden tot uitdrukking hebben gebracht.

Article 19

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux États membres du Conseil de l'Europe :

- a toute signature;
- b le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation;
- c la date d'entrée en vigueur du présent Protocole, conformément à l'article 18;
- d tout autre acte, notification ou communication ayant trait au présent Protocole.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Fait à Strasbourg, le 15 mai 2003, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des États signataires.

Artikel 19

De Secretaris-generaal van de Raad van Europa stelt alle lidstaten van de Raad van Europa in kennis van :

- a. alle ondertekeningen;
- b. de neerlegging van iedere akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring;
- c. de datum van inwerkingtreding van dit Protocol, overeenkomstig artikel 18;
- d. iedere andere akte, kennisgeving of mededeling met betrekking tot dit Protocol.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, hiertoe naar behoren gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

GEDAAN te Straatsburg, op 15 mei 2003, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar dat zal worden nedergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-generaal van de Raad van Europa zal voor eensluidend gewaarmerkte afschriften doen toekomen aan iedere ondertekenende Staat.

**AVANT-PROJET DE LOI
SOU MIS À L'AVIS
DU CONSEIL D'ÉTAT**

—
Avant-projet de loi portant assentiment au Protocole portant amendement à la Convention européenne pour la répression du terrorisme, fait à Strasbourg le 15 mai 2003.

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Le Protocole portant amendement à la Convention européenne pour la répression du terrorisme, fait à Strasbourg le 15 mai 2003, sortira son plein et entier effet.

*
* *

**VOORONTWERP VAN WET
VOOR ADVIES VOORGELEGD
AAN DE RAAD VAN STATE**

—
Voorontwerp van wet houdende instemming met het Protocol tot wijziging van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme, gedaan te Straatsburg op 15 mei 2003.

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Protocol tot wijziging van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme, gedaan te Straatsburg op 15 mei 2003, zal volkomen gevolg hebben.

*
* *

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

38.301/2

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le ministre des Affaires étrangères, le 5 avril 2005, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours., sur un avant-projet de loi «portant assentiment au Protocole portant amendement à la Convention européenne pour la répression du terrorisme, fait à Strasbourg le 15 mai 2003», a donné le 27 avril 2005 l'avis suivant :

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations ci-après.

Dispositif

Articles 8 et 9 du Protocole

Les articles 8 et 9 du Protocole introduisent dans la Convention européenne pour la répression du terrorisme un nouvel article 12 et un nouvel article 13 relatifs à l'adoption des amendements. Ces articles appellent les observations suivantes.

1. Le nouvel article 12 de la Convention, qui concerne les amendements généraux, dispose, en son paragraphe 3, que

«Tout amendement adopté conformément au paragraphe précédent entre en vigueur le trentième jour après que toutes les Parties ont notifié au Secrétaire Général qu'elles l'ont accepté».

En l'absence de disposition en sens contraire, cette acceptation sera soumise, comme pour n'importe quel traité, aux règles constitutionnelles de chaque Partie, et donc, pour la Belgique, à l'article 167, § 2, de la Constitution qui dispose que

«Le Roi conclut les Traités (...). Ces Traités n'ont d'effet qu'après avoir reçu l'assentiment des chambres».

2. Le nouvel article 13 de la Convention, qui concerne les amendements à l'article 1er, alinéa 1er, dispose, en son paragraphe 4, que

«Si moins d'un tiers des États, contractants a notifié une objection, l'amendement entre en vigueur pour les États contractants qui n'ont pas formulé d'objection».

Il en résulte que la Belgique pourrait être liée par l'amendement et que ce dernier pourrait — semble-t-il — avoir effet en droit interne sans que les chambres législatives y aient donné leur assentiment. Cela signifie qu'en donnant assentiment au Protocole, les chambres législatives sont appelées à donner anticipativement leur assentiment à d'éventuels amendements ultérieurs.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

38.301/2

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 5 april 2005 door de minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet «houdende instemming met het Protocol tot wijziging van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme, gedaan te Straatsburg op 15 mei 2003», heeft op 27 april 2005 het volgende advies gegeven :

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Dispositief

Artikelen 8 en 9 van het Protocol

Bij de artikelen 8 en 9 van het Protocol worden in het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme een nieuw artikel 12 en een nieuw artikel 13 ingevoegd betreffende het aannemen van wijzigingen. Die artikelen geven aanleiding tot de volgende opmerkingen.

1. Het nieuwe artikel 12 van het Verdrag, dat betrekking heeft op algemene wijzigingen, bevat een lid 3 dat als volgt luidt :

«Iedere overeenkomstig het bovenstaande lid aangenomen wijziging treedt in werking dertig dagen nadat alle Partijen de Secretaris-generaal in kennis hebben gesteld van hun aanvaarding ervan.»

Bij ontstentenis van andersluidende bepaling, zullen voor de aanvaarding ervan, net als voor de aanvaarding van welk verdrag ook, de grondwettelijke regels van elke Partij gelden, en dus voor België artikel 167, § 2, van de Grondwet, welke bepaling als volgt luidt :

«De Koning sluit de verdragen (...) Deze verdragen hebben eerst gevolg nadat zij de instemming van de Kamers hebben verkregen».

2. Het nieuwe artikel 13 van het Verdrag, dat betrekking heeft op de wijzigingen van artikel 1, eerste lid, bevat een lid 4 dat als volgt luidt :

«Indien minder dan eenderde van de Verdragsluitende Staten kennisgeving hebben gedaan van bezwaar, treedt de wijziging in werking voor de Verdragsluitende Partijen die geen kennisgeving van bezwaar hebben gedaan».

Daaruit volgt dat België gebonden zou kunnen zijn door de wijziging en dat die wijziging — blijkbaar — in intern recht gevolgen zou kunnen hebben zonder dat de Wetgevende Kamers hun instemming hebben betuigd. Zulks betekent dat als de Wetgevende Kamers instemmen met het Protocol, zij geacht worden bij voorbaat in te stemmen met eventuele latere wijzigingen.

Comme l'a rappelé notamment l'avis 37.900/VR, donné le 25 janvier 2005, sur un avant-projet de loi « portant assentiment aux amendements à l'Accord relatif à l'Organisation internationale de télécommunications par satellites, «INTELSAT», adoptés à Washington le 17 novembre 2000 » :

« Il peut être admis que, dans certaines conditions, les Chambres législatives peuvent donner leur assentiment préalable à un traité ou à un amendement à celui-ci (1).

Pour qu'un tel assentiment préalable soit compatible avec l'article 167, § 2, de la Constitution, il faut néanmoins que les Chambres législatives connaissent « les limites dans lesquelles il est donné » (2).

En l'espèce, les amendements concernés sont uniquement ceux relatifs à la liste des traités mentionnés au paragraphe 1er de l'article 1er. L'article 13 fixe les règles de procédure selon lesquelles les amendements peuvent intervenir. Ces règles pré-

Vroeger reeds is op het volgende gewezen, inzonderheid in advies 37.900/VR, dat op 25 januari 2005 is uitgebracht over een voorontwerp van wet « houdende instemming met de wijzigingen aan de Overeenkomst inzake de Internationale Organisatie voor Satellietcommunicatie «INTELSAT», aangenomen te Washington op 17 november 2000 » :

« Aanvaard kan worden dat in bepaalde omstandigheden de Wetgevende Kamers hun voorafgaande instemming kunnen betuigen met een verdrag of met een wijziging ervan (1).

Wil een zodanige voorafgaande instemming bestaanbaar zijn met artikel 167, § 2, van de Grondwet, dan moeten de Wetgevende Kamers op zijn minst weten « binnen welke grenzen ze wordt verleend » (2) ».

In casu zijn de wijzigingen in kwestie alleen die welke betrekking hebben op de lijst met verdragen in artikel 1, eerste lid. In artikel 13 worden de procedureregels bepaald volgens welke in die lijst wijzigingen kunnen worden aangebracht. In die

(1) Cass., 19 mars 1981, Arr. Cass., 1980-1981, p. 808; *Pas.*, 1981, I, n° 417; J.T., 1982, pp. 565 à 567, et la note de J. Verhoeven; Cass., 2 mai 2002, n° C.99.0518.N; CE., section de législation, not. avis 33.510/3, donné le 28 mai 2002, sur l'avant-projet devenu la loi du 17 décembre 2002 portant assentiment à la convention sur l'accès à l'information, la participation du public au processus décisionnel et l'accès à la justice en matière d'environnement, et aux annexes, faites à Aarhus le 25 juin 1998 (doc. Sénat, 2001-2002, n° 2-1235/1, p. 48); 33.627/3, donné le 26 novembre 2002, sur l'avant-projet devenu le décret « houdende instemming met de overeenkomst inzake de bescherming van Afrikaans-Euraziatische trekkende watervogels en de bijlagen 1, 2 en 3, ondertekend in Den Haag op 29 oktober 1999 » (Doc., VI. parl., 2002/2003, n° 1606/1, p. 12); 35.503/3, donné le 1er juillet 2003, sur l'avant-projet de loi « portant assentiment au Protocole à la Convention sur la pollution atmosphérique transfrontière à longue distance, de 1979, relatif aux polluants organiques persistants et aux Annexes, fait à Aarhus le 24 juin 1998 »; 35.590/3, donné le 30 septembre 2003, sur l'avant-projet devenu le décret « houdende instemming met het akkoord tussen de regering van het Koninkrijk België, de Vlaamse regering, de regering van de Franse Gemeenschap en de regering van het Waalse Gewest, enerzijds, en de regering van de Franse republiek, anderzijds, inzake de grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen en lokale openbare lichamen, ondertekend in Brussel op 16 september 2002 » (Doc., VI. parl., 2003/2004, n° 2116/1, p. 19); 35.595/3, donné le 11 juillet 2003, sur l'avant-projet devenu l'ordonnance du 5 décembre 2003 portant assentiment à l'Accord sur la conservation des oiseaux d'eaux migrateurs d'Afrique-Eurasie, fait à La Haye le 15 août 1996 (Doc. parl., CRBC, 2002/2003, n° A-458, p. 11); 35.753/1/V, donné le 19 août 2003, sur l'avant-projet devenu le décret du 26 mars 2004 « houdende instemming met het protocol bij het verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake persistente organische stoffen, met bijlagen, ondertekend in Aarhus op 24 juni 1998 » (Doc., VI. parl., 2003/2004, n° 1977/1, p. 13); 35.792/2/V, donné le 20 août 2003, sur l'avant-projet devenu le décret du 27 novembre 2003 portant assentiment à la Convention sur les polluants organiques persistants, faite à Stockholm, le 22 mai 2001, ainsi qu'à ses annexes (Doc., CRW, 2003/2004, n° 575/1, p. 10); 35.796/2/V, donné le 20 août 2003, sur l'avant-projet, devenu le décret du 27 novembre 2003 portant assentiment à la Convention Internationale sur le contrôle des systèmes antisalissure nuisibles sur les navires, faite à Londres, le 5 octobre 2001, ainsi qu'à ses annexes, (Doc., CRW, 2003/2004, n° 572/1, p. 22); 36.168/1, donné le 11 décembre 2003, sur un avant-projet de loi « portant assentiment à la Convention sur la sécurité sociale entre le Royaume de Belgique et l'Australie, signé à Canberra le 20 novembre 2002 »; 36.169/1, donné le 11 décembre 2003, sur un avant-projet de loi « portant assentiment à la Convention sur la sécurité sociale entre le Royaume de Belgique et la République des Philippines, signé à Manille le 7 décembre 2001 »; 36.170/1, donné le 11 décembre 2003, sur l'avant-projet de loi « portant assentiment à la Convention sur la sécurité sociale entre le Royaume de Belgique et la République de Croatie, signée à Bruxelles le 31 octobre 2001 ».

(2) En ce sens, CE, section de législation, not. avis 26.355/9, donné le 2 juillet 1997, sur l'avant-projet devenu la loi du 11 avril 1999 portant assentiment au Mémoire d'Accord entre le Royaume de Belgique et la République d'Afrique du Sud concernant la coopération au développement signé, à Bruxelles le 16 mars 1995, (Doc. parl., Sénat, 1998-1999, n° 1-1168/1, p. 13); 33.510/3 et 33.627/3 précités; 34.368/2, donné le 17 février 2003, sur l'avant-projet devenu la loi du 11 mars 2004 portant assentiment au Protocole d'amendement à la Convention internationale pour la simplification et l'harmonisation des régimes douaniers, adoptée par l'Organisation mondiale des douanes le 25 septembre 1974, fait à Bruxelles le 26 juin 1999, (Doc. parl., Sénat, 2003/2004, n° 260/1, p. 45); 35.503/3, 35.590/3, 35.595/3, 35.753/1/V, 35.792/2/V, 35.796/2/V, 36.168/1, 36.169/1 et 36.170/1 précités.

(1) Cass., 19 maart 1981, Arr. Cass., 1980-1981, blz. 808; *Pas.*, 1981, I, nr. 417; J. T., 1982, blz. 565 tot 567 en noot van J. Verhoeven; Cass., 2 mei 2002, nr. C.99.0518. N; RvS, afdeling Wetgeving, inz. advies 33.510/3, op 28 mei 2002 verstrekt over het voorontwerp van wet dat is geworden de wet van 17 december 2002 houdende instemming met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de Bijlagen I en II, gedaan te Aarhus op 25 juni 1998 (Parl. St., Senaat, 2001-2002, nr. 2-1235/1, blz. 48); advies 33.627/3, op 26 november 2002 verstrekt over het voorontwerp dat het decreet « houdende instemming met de overeenkomst inzake de bescherming van Afrikaans-Euraziatische trekkende watervogels en de bijlagen 1, 2 en 3, ondertekend in Den Haag op 29 oktober 1999 » is geworden (Parl. St., VI. parl., 2002/2003, nr. 1606/1, blz. 12); advies 35.503/3, op 1 juli 2003 verstrekt over het voorontwerp van wet « houdende instemming met het Protocol bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake persistente organische stoffen, en met de Bijlagen, gedaan te Aarhus op 24 juni 1998 »; advies 35.590/3, op 30 september 2003 verstrekt over het voorontwerp dat het decreet « houdende instemming met het akkoord tussen de regering van het Koninkrijk België, de Vlaamse regering, de regering van de Franse Gemeenschap en de regering van het Waalse Gewest, enerzijds, en de regering van de Franse republiek, anderzijds, inzake de grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen en lokale openbare lichamen, ondertekend in Brussel op 16 september 2002 » is geworden (Parl. St., VI. parl., 2003/2004, nr. 2116/1, blz. 19); advies 35.595/3, op 11 juli 2003 verstrekt over het voorontwerp dat de ordonnantie van 5 december 2003 « houdende instemming met de Overeenkomst inzake de bescherming van Afrikaans-Euraziatische watervogels, ondertekend op 15 augustus 1996 in Den Haag » is geworden (Parl. St., B.H.R., 2002/2003, nr. A-458, blz. 11); advies 35.753/1/V, op 19 augustus 2003 verstrekt over het voorontwerp dat het decreet van 26 maart 2004 « houdende instemming met het protocol bij het verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake persistente organische stoffen, met bijlagen, ondertekend in Aarhus op 24 juni 1998 » is geworden (Parl. St., VI. parl., 2003/2004, nr. 1977/1, blz. 13); advies 35.792/2/V, op 20 augustus 2003 verstrekt over het voorontwerp dat is geworden het decreet van 27 november 2003 houdende instemming met de Internationale Conventie inzake de controle op schadelijke aangroeiwerende systemen op schepen, gesloten te Londen op 5 oktober 2001, alsmede met de Bijlagen erbij (Parl. St., W. Gew. R., 2003/2004, nr. 575/1, blz. 10); advies 35.796/2/V, op 20 augustus 2003 verstrekt over het voorontwerp dat is geworden het decreet van 27 november 2003 houdende instemming met de Internationale Conventie inzake de controle op schadelijke aangroeiwerende systemen op schepen, gesloten te Londen op 5 oktober 2001, alsmede met de Bijlagen erbij (Parl. St., W. Gew. R., 2003/2004, nr. 572/1, blz. 22); advies 36.168/1, op 11 december 2003 verstrekt over een voorontwerp van wet « houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en Australië, ondertekend te Canberra op 20 november 2002 »; advies 36.169/1, op 11 december 2003 verstrekt over een voorontwerp van wet « houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek der Filippijnen, ondertekend te Manilla op 7 december 2001 »; advies 36.170/1, op 11 december 2003 verstrekt over een voorontwerp van wet « houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Kroatië, ondertekend te Brussel op 31 oktober 2001 ».

(2) Zie in die zin RvS, afdeling wetgeving, inz. advies 26.355/9, op 2 juli 1997 verstrekt over een voorontwerp dat is geworden de wet van 11 april 1999 houdende instemming met het Memorandum van Overeenkomst over de ontwikkelingssamenwerking tussen het Koninkrijk België en de Republiek Zuid-Afrika, ondertekend te Brussel op 16 maart 1995 (Parl. St., Senaat, 1998-1999, nr. 1-1168/1, blz. 13); de voornoemde adviezen 33.510/3 en 33.627/3; advies 34.368/2, op 17 februari 2003 verstrekt over het voorontwerp dat is geworden de wet van 11 maart 2004 houdende instemming met het Protocol tot wijziging van de Internationale Overeenkomst inzake de vereenvoudiging en harmonisatie van douaneprocedures, door de Werelddouaneorganisatie aangenomen op 25 september 1974, gedaan te Brussel op 26 juni 1999 (Parl. St., Senaat, 2003-2004, nr. 260/1, blz. 45); de voornoemde adviezen 35.503/3, 35.590/3, 35.595/3, 35.753/1/V, 35.792/2/V, 35.796/2/V, 36.168/1, 36.169/1 en 36.170/1.

voient notamment que les États contractants peuvent notifier une objection à l'amendement, auquel cas ils ne seront pas liés par ce dernier.

Dans ces conditions, l'assentiment anticipé peut être admis. Il y a lieu, à cette fin, de compléter l'avant-projet par une disposition expresse rédigée comme suit :

« Les amendements à la Convention européenne pour la répression du terrorisme qui seront adoptés en application de l'article 9 du Protocole, précité, sans que la Belgique s'oppose à leur adoption, sortiront leur plein et entier effet ».

3. Les observations qui précèdent n'enlèvent rien au fait qu'en application de l'article 13 de la Convention, il est possible que celle-ci fasse l'objet de modifications sur lesquelles, le cas échéant, les assemblées législatives fédérales ne peuvent marquer leur accord.

Afin de permettre aux assemblées législatives fédérales de notifier au gouvernement qu'elles n'approuvent pas un amendement adopté par le Comité des ministres, il a lieu de compléter le projet par une disposition prévoyant l'obligation pour le gouvernement de leur communiquer, dans un délai déterminé, tout amendement adopté par le Comité des ministres conformément à l'article 13 de la Convention, ce qui permettra aux assemblées législatives fédérales et au Roi de prendre attitude quant aux suites qu'ils réserveront à l'amendement.

4. L'assentiment anticipé aux amendements qui seraient adoptés selon la procédure prévue à l'article 13 de la Convention, n'emporte pas dérogation à l'obligation, qui découle de l'article 190 de la Constitution et de l'article 8 de la loi du 31 mai 1961 relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la publication et à l'entrée en vigueur des textes légaux et réglementaires, de publier au *Moniteur belge* ces modifications pour qu'elles produisent leurs effets en droit interne.

L'article 190 de la Constitution réserve à la loi la compétence de déterminer les formes dans lesquelles doivent être publiés les lois et règlements pour être obligatoires. Selon la Cour de cassation, cette disposition constitutionnelle s'applique par analogie aux actes internationaux. Elle a en effet déclaré les traités inopposables aux particuliers tant qu'ils n'ont pas été publiés intégralement au *Moniteur belge* (1).

L'absence de publication au *Moniteur belge* n'aurait pas soulevé d'objection si l'Accord, qui sera publié au *Moniteur belge*, avait lui-même prévu les formes dans lesquelles ces modifications seront publiées (2).

En conséquence, il y aura lieu de publier au *Moniteur belge* les amendements futurs à la Convention.

Article 12 du Protocole

Contrairement à ce que mentionne l'exposé des motifs, la formulation de la réserve devra être adaptée afin de tenir compte de la nouvelle rédaction de l'article 13 (qui devient l'article 16) de la Convention.

(1) Cass., 11 décembre 1953, *Pas.*, 1954, I, p. 298; 19 mars 1981, précité.

(2) Les règles édictées par les organes d'institutions internationales peuvent en effet être rendues obligatoires en droit interne du fait de leur publication dans le bulletin ou le journal officiel édité par ces institutions, par l'effet des clauses contenues dans les traités y relatifs (B. Haubert et C. Debroux, « L'application du droit international par le juge administratif », APT, 1998, p. 95).

regels wordt inzonderheid bepaald dat de Verdragsluitende Staten kennis kunnen geven van een bezwaar tegen de wijziging, in welk geval ze door die wijziging niet gebonden zullen zijn.

In die omstandigheden kan voorafgaande instemming worden aanvaard. Daartoe dient het voorontwerp te worden aangevuld met een als volgt luidende uitdrukkelijke bepaling :

« De wijzigingen van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme die met toepassing van artikel 9 van het voormelde Protocol worden aangenomen en tegen de aanneming waarvan België zich niet verzet, zullen volkomen gevolg hebben ».

3. De voorgaande opmerkingen doen niets af aan het feit dat het met toepassing van artikel 13 van het Verdrag mogelijk is dat in dat Verdrag wijzigingen worden aangebracht waarmee de federale Wetgevende Vergaderingen in voorkomend geval hun instemming niet kunnen betuigen.

Teneinde de federale Wetgevende Vergaderingen in staat te stellen de regering ter kennis te brengen dat ze niet akkoord gaan met een wijziging die door het Comité van ministers is aangenomen, dient het ontwerp te worden aangevuld met een bepaling die voorziet in de verplichting voor de regering om hen binnen een bepaalde termijn iedere wijziging die het Comité van ministers overeenkomstig artikel 13 van het Verdrag aanneemt, mee te delen, waardoor de federale Wetgevende Vergaderingen en de Koning een standpunt kunnen innemen omtrent het gevolg dat ze aan die wijziging zullen geven.

4. De voorafgaande instemming met wijzigingen die volgens de procedure vervat in artikel 13 van het Verdrag zouden worden aangenomen, houdt geen afwijking in van de verplichting voortvloeiend uit artikel 190 van de Grondwet en uit artikel 8 van de wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen, om die wijzigingen bekend te maken in het *Belgisch Staatsblad* opdat ze in het interne recht uitwerking kunnen hebben.

Artikel 190 van de Grondwet bepaalt dat alleen de wetgever bevoegd is om de vormen te bepalen waarin de wetten en verordeningen moeten worden bekendgemaakt opdat ze bindend worden. Volgens het Hof van Cassatie geldt die grondwetsbepaling naar analogie voor internationale akten. Het Hof heeft immers verklaard dat verdragen niet aan particulieren kunnen worden tegengeworpen zolang ze niet integraal zijn bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* (1).

Dat geen bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* heeft plaatsgehad, zou geen bezwaar hebben opgeleverd indien het Protocol, dat in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt, zelf de vormen had bepaald waarin die wijzigingen moeten worden bekendgemaakt (2).

Bij gevolg moeten latere wijzigingen in het Verdrag bekendgemaakt worden in het *Belgisch Staatsblad*.

Artikel 12 van het Protocol

Anders dan in de memorie van toelichting wordt vermeld, zal de formulering van het voorbehoud aangepast moeten worden teneinde rekening te houden met de nieuwe redactie van artikel 13 (dat artikel 16 wordt) van het Verdrag.

(1) Cass., 11 december 1953, Arr. Verbr., 1954, blz. 252; voornoemd arrest van 19 maart 1981.

(2) Regels uitgevaardigd door de organen van internationale instellingen kunnen immers bindend worden verklaard in het interne recht doordat ze zijn bekendgemaakt in het publicatieblad dat door die instellingen wordt uitgegeven, en wel op basis van de bedingen vervat in de desbetreffende verdragen (B. Haubert en C. Debroux, « L'application du droit international par le juge administratif », APT, 1998, blz. 95).

La chambre était composée de
M. Y. KREINS, président de chambre,
M. P. QUERTAINMONT et Mme M. BAGUET, conseillers
d'État,
Mme A.-C. VAN GEERSDAELE, greffier.
Le rapport a été présenté par M. A. LEFEBVRE, auditeur.

Le greffier,

A.-C. VAN GEERSDAELE.

Le président,

Y. KREINS.

De kamer was samengesteld uit
De heer Y. KREINS, kamervoorzitter,
De heer P. QUERTAINMONT en mevrouw M. BAGUET,
staatsraden,
Mevrouw A.-C. VAN GEERSDAELE, griffier.
Het verslag werd uitgebracht door de heer A. LEFEBVRE,
auditeur.
De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst
werd nagezien onder toezicht van de heer J. JAUMOTTE.

De griffier,

A.-C. VAN GEERSDAELE.

De voorzitter,

Y. KREINS.